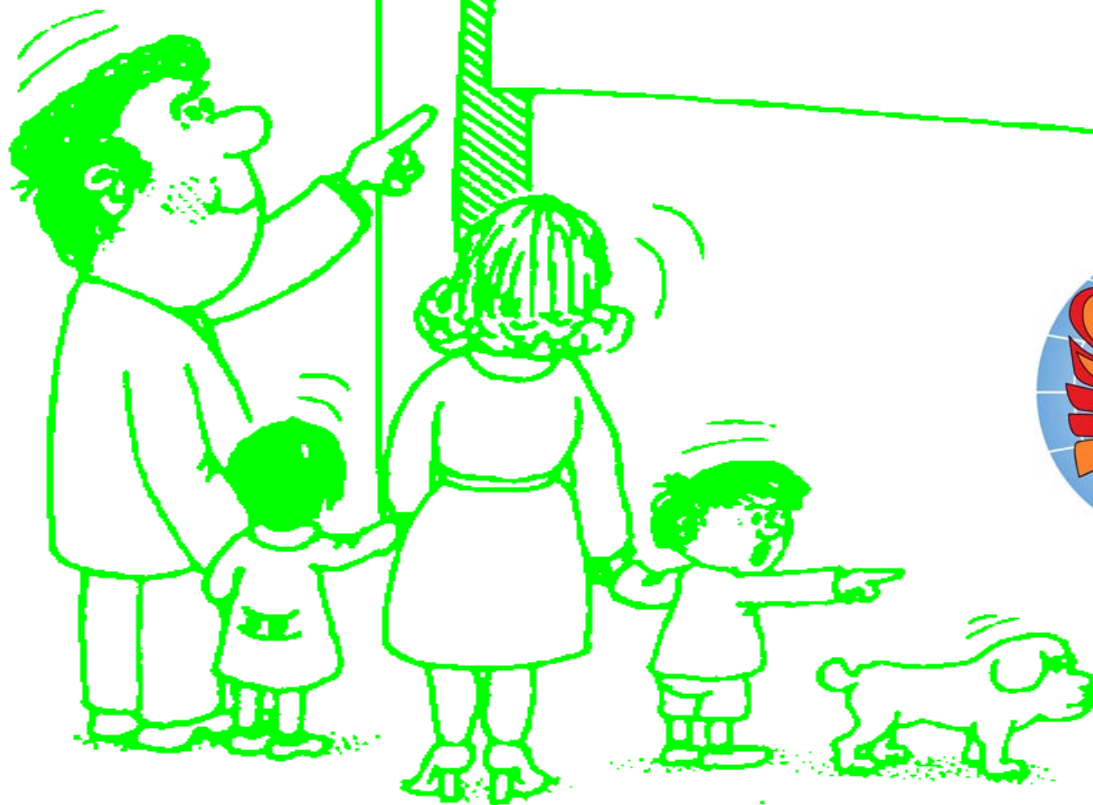

GOSEARI
AURRE EGIN
POBREZIA
GUTXITZEKO

Aurkibidea

☒ Aurkezpena	3
☒ Gaiarekin egunean jartzeko	5-8
☒ Boli Kosta - Bonduku proiektua	9-10
☒ 1. Jarduera: Janariak bizia ematen digu	11-12
☒ 2. Jarduera: Goseak min egiten du	13-14
☒ 2. Jarduera (Fitxa)	15-16
☒ 3. Jarduera: Inork goserik izan ez dezan	17-18
☒ 3. Jarduera (Fitxa)	19
☒ 4. Jarduera: Emaiezue zuek jaten	20-21
☒ Otoitza egiteko	22
☒ Saski-naskia	23

Aurkezpena

PROCLADE YANAPAY Garapenerako Promozio Klaretarrak gonbidatu nahi zaitu "GOSEARI aurre egin POBREZIA gutxitzeko" kanpainan Eragile gisa aritzeko.

Duela zenbait urte, Milurtearen Garapen Helburuak (ODM), sentsibilizazio, hausnarketa eta konpromisorako ardatz bilakatu zaizkigu. Urte honetan lehenengo helburuari begiratu nahi diogu: **Muturreko pobretasuna eta gosea desagerraraztea**. Kanpaina honen bidez, gogorarazi nahi dizugu goseak, isilean, milioika pertsona hiltzen dituen errealitatea dela. Arazo honen benetako erroak, ondorio larriak eta pertsona, talde eta gizarte mailako konpromiso aukerak ezagutu nahi ditugu, gizabanako gisa gutxien gaituen errealitate hau aldatzeko.

Aurreko edizioetan bezala, Hegoaldeko ahotsak presente egongo dira zuzeneko testigantza baten bidez. Pertsona hauek leku zehatz batetik mintzatuko zaizkigu: Bondukú (Boli Kosta). Bertan, emakume talde bat anakardoak ekoizteko kooperatiba bat sustatzen ari da. Emakume hauek pixka bat ezagutzen eta euren ekimenarekin bat egiten saiatuko gara.

Zure eskuetan dagoen Gida honek lan-proposamena izan nahi du, Kanpaina hau Haur Hezkuntzako 1-2-3 mailako neska-mutilen artean sustatzeko. Talde hauekin lan egiteko aukeratu dugun gaia **BIZITZEKO JAN BEHAR DUGU** da. Baliogarria izatea nahi dugu.

Kanpainaren nondik norakoak partekatzeko eta material osagarria eskaintzeko asmoz, blog bat ireki dugu:

<http://procladeyanapay.nireblog.com>

Bertara sartzen gonbidatzen zaitugu zure hausnarketak eta lanak helarazteko (procladeyanapay@gmail.com).

Eskerrik asko zure lan solidarioagatik eta misiolaritzagatik.

PROCLADE YANAPAY
Heziketa eta Sentsibilizazio Arloa

Gaiarekin egunean jartzeko

MILURTEAREN GARAPEN HELBURUAK		
1. HELBURUA:	Muturreko pobretasuna eta gosea desagerraraztea	
	1. Helmuga	2. Helmuga
	Dolar bat baino gutxiagoko diru-sarrera duten pertsonen kopurua erdira murriztea, 1990 eta 2015 bitartean.	Gosea pairatzen duten pertsonen kopurua erdira murriztea, 1990 eta 2015 bitartean.

XXI. mendean, gosea pairatzen duten pertsonak egotea ez da errealitate konpenezina eta moralki ezin da onartu. Gosearen arazoa gehiago sufritzen duen kontinentea Afrika da oraindik ere. Sahara azpiko Afrikako populazioaren %33 elikatu gabe dago, eta garapen bidean dauden herrialdeetan elikatu gabeko pertsonen kopurua %17koa da. Portzentaje hau %55era igotzen da Erdialdeko Afrikan.

Pobretasunaren aurkako borroka ezin da irabazi gosea desagerrarazi gabe, hau baita pobretasunaren ondorioz latzena. Goseak gaixotasunak eta heriotza dakartza, pertsonen lan egiteko ahalmena kentzen die eta umeen heziketa-prozesua oztopatzen du. Osasun falta honek sorgin-gurpil batean kateatzen ditu pertsonak, eta belaunaldiz belaunaldi transmititzen da. Gosea, gehien bat, giza-eskubideen urraketa da.

Zoritxarrez, pobretasuna gutxitzera zuzendutako estrategia gehienek ez dute zuzenean jotzen gosearen gaia. Politika hauen arduradunek uste izan dute diru-sarrerak handitzearen eta ekonomiaren hazkundearen onurak gosea pairatzen dutenenganana ailegatuko zirela. Baina desnutrizioa pobretasunaren kausa eta ondorioa da, aldi berean.

Gosean harrapaturik

Gosea duten pertsonak pobretasunean eta ezintasunean harrapaturik daude. Desnutrizio kronikoak sortzen dituen kalteak haurtzaroan hasten dira eta bizitza osoan mantentzen dira. Giza gorputzak, behar beste kaloria eta elikagai ez izatean, jarduera fisikoa gutxitzen du, eta umeen garapena gelditzen da ia. Haurdun dauden emakumeek, gosea pasatzen dutenean, pisu gutxiko umeak izaten dituzte, eta hauek, gero, hazkundearen atrofia batez eta etengabeko gaixotasunez egingo diote aurre bizitzari. Fisikoki eta mentalki ahula den belaunaldi batek gabezia ziklo hori transmitituko dio hurrengo belaunaldiari.

Goseak emakumeen emantzipazioa eragozten du

Munduko pobreen artean gehienak emakumeak eta neskatok dira. Ikerketek erakutsi dute, emakumeek formazio eta ezagutza gehiago dutenean, familiaren diru-sarrerak eta nutrizioa handitzen direla eta haur-heriotza gutxitzen dela. Hezkuntzak familia txikiagoak ere sortzen ditu. Baina emakumeek eta neskatok gizonezkoek baino aukera gutxiago dute ikasteko eta gaitzeko. Eta kultura askotan, gizonezkoek lehenago eta gehiago jaten dute, nahiz eta garapen bidean dauden herrialdeetako emakumeek lan-zamarik astunena jasaten dute. VIH/HIESak are zama handiagoa erantsi dio emakumeen zereginari. Gaixoak zaindu eta artatzeko beharrak lurrak lantzeko eta elikagaiak prestatzeko duten denbora mugatzen du. Honek familiarentzako elikadura sinpleago eta ez horren nutritibo bat dakar.

Elikagai gutxi, Ikaskuntza gutxi

Heziketa da pobretasunetik irteteko modurik fidagarrienetako bat, baina ume pobre asko ez dira inoiz eskolara joaten matrikula eta uniformeen kostua dela eta, edo familiarentzat lan egin behar dutelako. Sahara azpiko Afrikan, umeen ehuneko 50 edo 60k baino ez dute izena ematen lehen hezkuntzan. Gosea pairatzen duten eta eskolara doazen umeei zailago zaie kontzentratzea eta ikasgaiak bereganatzea. Hezkuntzaren onurez gabetzean, goseak indartzen du helduak direnean sufrituko duten pobrezia.

Lan-esku ahula: aktibo pobretua

Askotan esan ohi da pobreen aktiborik garrantzitsuenaren euren lan-indarra dela. Baina goseak hori ere murrizten du. Gorputzak energia lan bilakatzeko duen ahalmena mugatzen du gose kronikoak, pertsonak ahuldu egiten ditu eta itxaropen edo motibaziorik gabe uzten ditu. Ez da harrigarria gaizki elikatutako pertsonak lana aurkitzeko eta produktibo izateko zailtasuna edukitzea. Enplegu-emateak pentsa dezakete gosituta dauden pertsonak motelak edo alferrak direla, egiatan lozorrotuta daudenean (kaloria eta elikagai falta luzearen aurrean gorputzak duen erantzuna).

Aldaketa klimatikoa

Aldaketa klimatikoak mehatxu berriak planteatzen ditu elikadura alorrean. Honek, gehien bat, euren nekazaritza lanetarako euri ura beharrezko duten sektore ahulenei eragingo die (nekazari txikiei eta artzain nomaden komunitateei). Ikerketek modu fidagarrian aurreikusten dute Afrikako 55 edo 65 milioi pertsona gehiago izan daitezkeela gosearen biktima 2080an, tenperatura globala ia 2,5°C areagotzeagatik. Iparraldeko gobernuek bikoiztu behar dituzte euren esfortzuak negutegi efektua sortzen duten gasen isurketak gutxitzeko, eta Afrika aldaketa klimatikora egokitzeko programak finantzatu beharko lituzkete. Halaber, Afrikako gobernuek ere lurzorua degradazioa gelditzeko neurriak areagotu behar dituzte, haxe delako aldaketa klimatikoa errazten duten faktoretako bat.

Gatazka armatuak

Deigarriena da gatazka armatuek Afrikan duten eragina. Hauek dira kontinenteak pairatzen dituen elikadura krisi gehienek sorburua. Elikadura-larrialdi luzea pairatu duten aberrietan, gudak edo barne borrokek funtsezko erantzukizuna izan dute. Afrikako gobernuek euren populazioa babesteko ardura duten arren, behin eta berriro ahazten dute behar hori, Ugandako iparraldean ikusi ahal izan den bezala, eta kasu batzuetan, biolentziaren konplizeak dira, Darfur-en gertatu den bezala. Afrikak pairatzen dituen elikadura-krisien erdian baino gehiagotan gatazka armatuak eta, horien ondorioz, milioika pertsona lekualdatu behar izateak duten garrantzia ikusita, behar beharrezkoa da bakea berehala ekartzeko neurriak hartzea.

Behar larrietarako laguntza

Azken urteotan, Afrikari ematen zaion behar larrietarako laguntza areagotu da eta honek bizi ugari salbatzen lagundu du. Hala ere, laguntza txikiegia izaten da maiz, beranduegi ailegatzen da eta zabaltzeko orduan desoreka handiak daude. Askotan, giza laguntzarentzat aukeratzen den uneak eta kopuruak interes politikoekin eta komunikabideetan sortutako arretarekin zerikusi handiagoa daukate giza beharren balorazio objektibo batekin baino. Gainera, laguntza motak desegokia izaten jarraitzen du. Ez da positiboa Nazio Batuek zabaltzen duten laguntzaren %70 garatutako herrialdeetatik datozen produktuak izatea. Elikadura-laguntza ezin daiteke izan herrialde aberatsetako nekazariak laguntzeko instrumentua. Gosea pobretasunagatik elikagaiak ezin hartzearen ondorioa denean eta ez elikagaien urritasunagatik, dirutan emandako laguntza, bizimodua berreskuratzeko neurriekin batera, erantzun egokiagoa, arinagoa eta merkeagoa izan daiteke.

Iruzurretik ateratzea: populazioa elikatzea pobretasuna murrizteko

Goseak horrenbeste eragin hondatzaile baldin baditu gizartean, zergatik gobernuek ez diote arazo honi lehentasuna ematen? Erantzun bat izan daiteke herrialdeak guztiz estututa daudela arazo multzo batekin, eta premiazkoenak konpontzen saiatzen direla. Goseteek arreta ekartzen dute, gose kronikoak, ordea, "ikusezin" izaten jarraitzen du. Honetaz gainera, munduak hainbeste emaitza on izan ditu elikagaiak sortzen ezen erabakiak hartu behar dituzten arduradun batzuek ezer ez dela egin behar uste izan baitute. Horregatik, elikadura-segurtasunaren alorrean helburu espezifiko batzuk ezarri beharrean, irizpide tradizionalak onartu eta hazkunde ekonomikoan zentratzen dira, horren ondorioz gosea murriztuko dela pentsatuz.

Baina pobretasuna gosearen kausa dela jakinda ere, gero eta argiago azaltzen ari da kontrakoa ere egia dela. Goseak pobretasuna sortu eta indartzen du. Pobretasuna modu eraginkorrean murrizteko, herrialde bateko populazioak, oroz gain, elikagai nahikoa izan behar du.

Populazioak gizartean parte hartzeko eta indartsu egoteko behar diren elikagaiak lortzen dituenean, produktibitatea areagotzen da, merkatuak zabaltzen dira eta pobretasuna murrizten da. Nutrizio hobea batek eragin zuzena dauka hazkunde ekonomikoan, lan-eskua hobetzen delako eta, zeharka, bizi-itxaropena luzeagoa delako eta osasuna hobetzen delako.

Akats bat zuzentzea

Honek ez du esan nahi gosearen aurka borrokatzeko garrantzia ekonomikoa dela soilik. Arrazoi nagusia morala da: planetako biztanle guztiak nahikoa elikagai izateko funtsezko eskubidea daukate. Nazioarteko zuzenbideak horrela aitortzen du, Eskubide Ekonomiko, Sozial eta Kulturalen Nazioarteko Itunean ezartzen den legez. Honek estatuak behartzen ditu behar diren neurriak hartzen, beharrezko baliabideak erabiliz, elikagaiak izateko denok dugun eskubidea mailaka bete ahal izateko. Itun honek azpimarratzen du ingurumen bat sortzeko duen garrantzia, gizabanakoek kontsumitzeko elikagaiak salerosi edo ekoizteko. Baina posible ez denean, Estatuak ardura juridiko eta morala dauka haiei laguntzeko, nazioarteko laguntzarekin beharrezkoa balitz.

**Gure aiton-amonei goseak errukia eta karitatea eragin ahal zien,
baina ez zien larritasunik sortzen, haientzat naturala eta sailhestezina zelako.**

**Guri, ordea, kendu daitekeen zerbait dela erakutsi digute,
eta horregatik harritu, haserretu eta asaldatu egin behar dugu.**

José Luis Sampedro, Ekonomia Egituran katedraduna

BOLI KOSTA

✓ Côte d'Ivoire edo Boli Kosta (Izen ofiziala: République de Côte d'Ivoire), Afrika mendebaldean kokatutako herrialdea da. Liberia, Ginea, Mali, Faso, Ghana eta Gineako Golkoarekin dauzka mugak.

✓ Frantziako kolonia ohia, 1960an lortu zuen independentzia. Hiriburu ofiziala Yamoussoukro da, nahiz eta Abidjan hiriburu ekonomikoa den eta diplomazia-ordetzkaritza guztiak bertan dauden.

✓ Azken urteotan (2002-2007) guda zibila pairatu du.

✓ 18.000.000 biztanle ditu. Bizi-itxaropena 49 urtekoa da. Emakume

bakoitzeko seme-alaben kopurua 4,43koa da. Populazioaren %50,9 alfabetatua dago Populazioaren % 9 VIH (HIES) birusarekin kutsatuta dagoela kalkulatzen da.

✓ Herrialdean 65 bat hizkuntza mintzatzen dira. Entzunenetako bat dioula da.

✓ Euren laborantzarik garrantzitsuenak kafea eta kakaoa dira.

✓ Independentzia garaitik Frantziarekin lotura hurbilak mantenduz, esportaziorako nekazaritzaren dibertsifikazioarekin eta atzerriko inbertsioaren pizgarriarekin, Afrikako herrialde tropikaletako aberatsenetakoa bilakatu da. Hala ere, azken urteotan lehia handiago batek eta merkatu globalean euren laborantzen prezioek jasan duten jaitsierak eragin handia izan dute herrialdean.

✓ Populazio gehiena kristaua eta animista da.

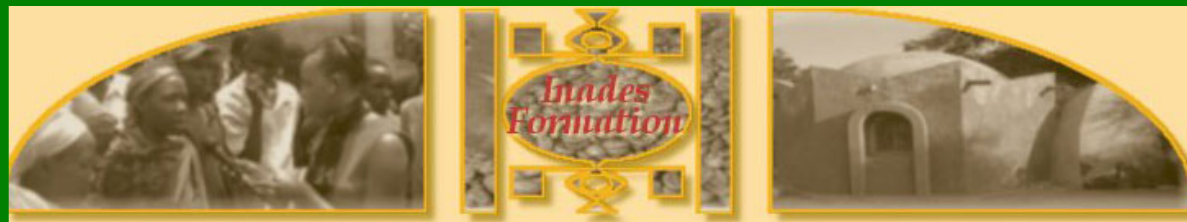
Guda zibila Boli Kostan

Boli Kostako guda zibila 2002ko irailean hasi zen eta 2007an bukatu, talde biak batu zirenean, eta beti bezala, herrialdeko biztanleek jasan zituzten ondorioak.

Milaka pertsonak ihes egin zuten Boli Kostatik inguruko herrialdeetara gobernuaren eta matxinoen arteko liskarrak hasi zirenean. Geroago, haietako batzuk bueltatu ziren, baina 15.000 inguru Ginean eta Liberialan geratu ziren. Antza denez, Liberialan bakarrik 12.000 bat errefuxiatu dago, haietako asko herrialde horretako zenbait herritan integratuta. Beste batzuek, berriz, herrialdeko hiriburura (Monrovia) ailegatu dira.

Boli Kostako guda zibilak osasun-programak geldiarazi ditu matxinoen zonaldeetan, eta HIESaren aurkako tratamenduak ere bai, populazioaren %9 VIH probatan positibo ematen duen herrialde honetan.

- ✓ INADES FORMATION Afrikako GKE bat da, eta 10 herrialdeetan lan egiten du: Burkina Faso, Burundi, Kamerun, Kongo E.D., Boli Kosta, Kenya, Rwanda, Tanzania, Txad eta Togo.
- ✓ Haren helburua nekazaritzako populazioaren garapen sozial eta ekonomikoaren alde lan egitea da, gizarteko parte hartze libre eta arduratsua sustatuz.
- ✓ Ondoko egitasmoak garatzen ditu: nekazaritza eta abeltzaintza, elikadura-segurtasuna, formazioa, alfabetatzea, komunitateen antolakuntza eta garapena,...

BONDUKU PROIEKTUA

Anakardoak ekaritzeko kooperatiba

Zanzan eskualdean (herrialdearen ipar-ekialdean, Sahel inguruan), beti izan da zonalde pobrea nekazaritzari dagokionez. Azken urteotan ikusi da bere baldintza klimatikoak onak direla **anakardoak landatzeko**. Produktu honek elikadura-balio handia dauka eta gero eta eskatuagoa da tokian eta esportatzeko.

Egitasmo honen asmoak hurrengoak dira:

1. COPABO (Bonduku Nekazaritza Produktoreak) kooperatibako emakumeak **teknikoki formatzea**, anakardoak zuritu eta egokitzeko teknika zailetan.
2. **Bizitza asoziatibo eta kooperatiboari buruzko formazioa** ematea herri hauetako emakumeen elkarrekin funtzionamendu ona bermatzeko.
3. Hiru autoklabe (anakardoak egosteko), eskuz zuritzeko makinak eta lehortzeko labeak **erostea**.

Egitasmo honen bidez **kalitatezko produktu finala** lortu nahi da, Europako **Bidezko Merkataritzako kanalen** bidez komertzializatu ahal izateko.

HORNIKUNTZAREN balioa: 21.000 euro

1. Jarduera: Janariak bizia ematen digu

HEBURUAK

1. Haurrak gure elikadura-ohiturez (maiztasuna, kantitatea, kalitatea, bariedadea...) kontzientziatzea.
2. Haurrak ohartaraztea elikadura ona izatea oso garrantzitsua dela osasuntsu eta zoriontsu bizitzeko.
3. Egunero janaria prestatzen duguten pertsonen lana aintzat hartzen ikastea.

EDUKIAK

1. Ikasgelako haurrok, egunero, zenbait aldiz jaten dugu: jaikitzean, goizerdian, eguerdian, arratsaldean eta gauean.
2. Gure janaria askotarikoa da: barazkiak, pasta, okela, arraina, fruta, gozokiak...
3. Janari batzuk beste batzuk baino gustukoago ditugu, baina garrantzitsua da denetarik jatea.
4. Egunero denetarik jaten badugu, osasuntsu egongo gara. Ikastetxera etorri eta jolas gaitzke, pozik gaude... Jaten ez badugu, berriz, indarririk gabe geratuko gara. Ezin izango dugu ezer ere egin, eta gaixotu egingo gara.
5. Etxean, zenbait pertsona arduratzen dira egunero une egokian janari gozoa prestatzeaz, gose izan ez gaitzen. Polita da egunero lan hori maitasunez egiten duten pertsoneri eskerrak ematen jakitea.

LAN EGITEKO PROPOSAMENA

1. Haurrak jaten erakusten dituzten irudiak erakutsiko dizklegu hurrei (ikus **Jan egin dezakegu** PowerPoint dokumentua). Elkarrizketan jardungo dugu hurrekin::
 - ✓ Zer egiten ari dira irudietako neska-mutilak?
 - ✓ Nola daude? Triste, pozik, gogotsu, gogogabe...?
 - ✓ Jatea gustatzen zaizue?
2. Berbetan gaudela, hau gogoraraziko diegu:
 - ✓ Egunero zenbat aldiz (edo zer unetan: jaikitzean, eguerdian...) jaten dugun.
 - ✓ Zer elikagai ditugun gustukoen.
 - ✓ Zer elikagai gustatzen zaizkigun gutxien.
 - ✓ Etxean zeinek prestatzen duen janaria, nola egiten duen.
 - ✓ Gauza bera jaten dugu beti, ala gauza asko?
 - ✓ Eskerrak ematen ditugu (janaria prestatu duen pertsonari, gurasoei, Jesusi...) janariagatik?
3. Hurrekin jolastuko gara **Janaria prestatzen** jolasean. Denon artean, prestatuko dugun menua (bi plater) aukeratuko dugu. Merkatura joango gara behar dugun guztia erostera. Janaria prestatuko dugu. Jan egingo dugu. Eskerrak emango ditugu.
4. Hurrekin hitz egingo dugu:
 - ✓ Zer gertatzen zaigu jaten ez dugunean? Nola gaude?
 - ✓ Jaten ez badugu, jolastu egin gaitzke, ikastetxera etorri, pozik egon, osasuntsu egon...?
5. Ondorioak aterako ditugu.

2. Jarduera: Goseak min egiten du

HELBURUAK

1. Hurrei jakinaraztea munduan pertsona asko —bereziki, haurrak— goseak daudela, egunero jan ezin dutelako.
2. Haurren artean janaria ondo zaintzeko eta sobera dagoena ez botatzeko jarrera sustatzea.

EDUKIAK

1. Afrika kontinente handia da (denetan handiena) eta 53 herrialde ditu.
2. Sahara azpiko herrialdeen ezaugarri nagusia biztanleen gaztetasuna da.
3. Afrikako biztanleak arraza beltzekoak dira.
4. Afrikako kontinentean, hainbat kultura daude, eta 1.000 hizkuntza baino gehiago.
5. Afrikako kontinentearen arazorik larrienetako bat gosea da. Izan ere, milioika lagun hiltzen dira gosearen gosez.
6. Afrikako gosearen kausa nagusiak hauek dira: lehorteak, gerrak eta gaixotasun hilgarriak (haurrak umezurtz geratzen dira, eta inork ez du haien ardura hartzen).
7. Afrikan, janaririk ez duelako hiltzen da jendea, eta hemen, berriz, janaria botatzen dugu askotan: batzuetan sobera dugulako, beste batzuetan gustukoa ez dugulako...
8. Janaria den-denok zaindu behar dugun ondasuna da, begiruneagatik, jende askok ez baitu egunero jaterik.

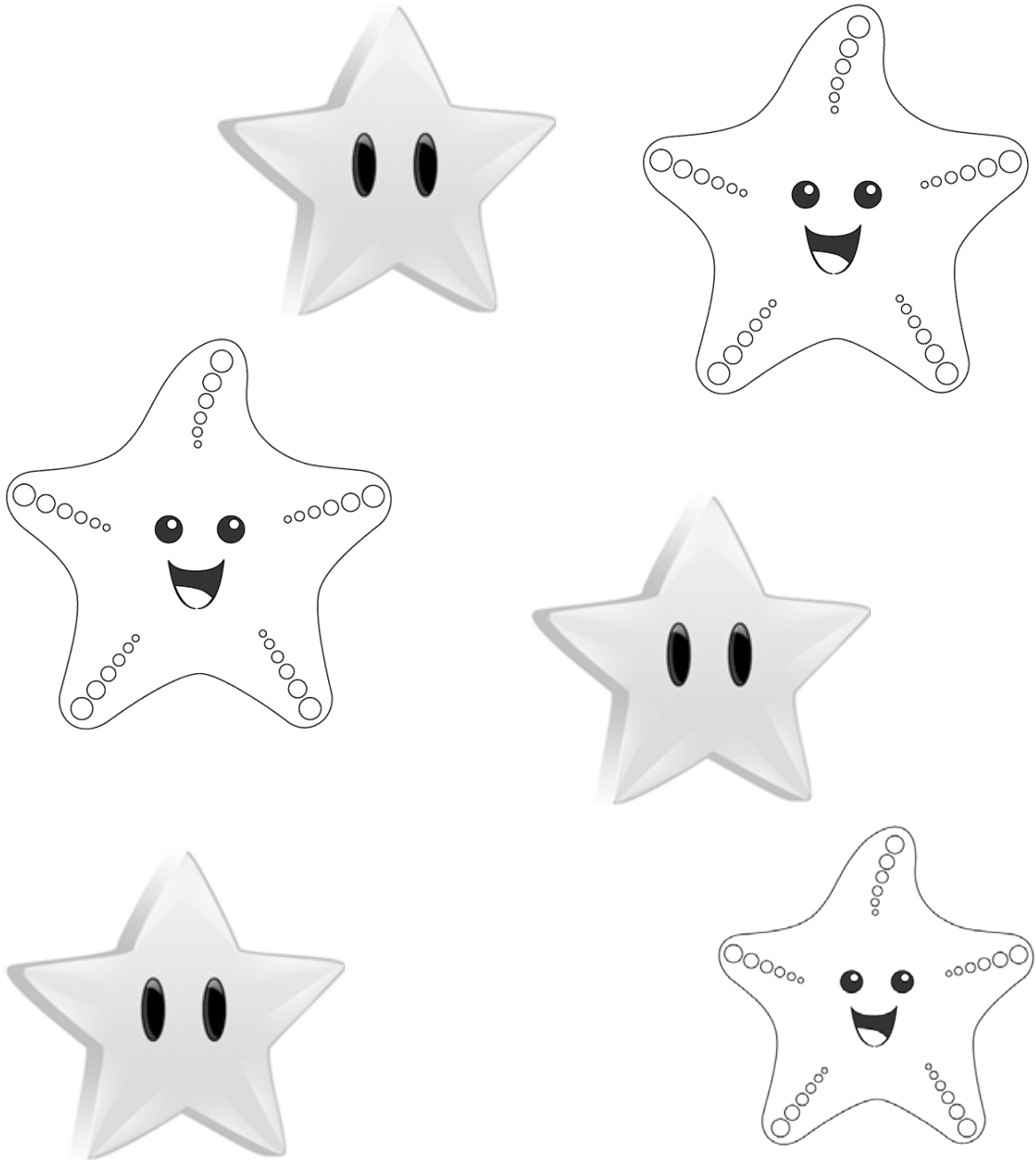
LAN EGITEKO PROPOSAMENA

1. Neska-mutil guztiak gonbidatu nahi ditugu Afrika izeneko leku bat ezagutzera (munduko mapa batean, non dagoen erakuts daiteke), eta esan dezakegu han haur asko bizi direla. Afrikako neska-mutilen irudiak erakutsiko dizkiegu (ikus **Gure Afrikako lagunak** PowerPoint dokumentua). Elkarrizketan jardungo dugu hurrekin::
 - ✓ Nolakoak dira ikusi ditugun neska-mutilak? Zertan gara antzekoak haiek eta gu? Eta zertan gara desberdinak?
 - ✓ Nolakoak dira haien jantziak, haien etxeak, haien gorputzak...?
 - ✓ Zer jaten dute Afrikako hurrek? Asko jaten dute, ala gutxi?
 - ✓ Afrikako zenbait hurrek izugarrizko gosea dute. Badakizue zergatik?
 - ✓ Zer gertatzen zaio pertsona bati oso gutxi jaten duenean edo zenbait egun ematen baditu jan barik?
 - ✓ Ondo deritzogu gu bezalako neska-mutilak gose izateari?
2. **Izar lotsatiak** ipuina irakurriko dugu (ikus **Izar lotsatiak** PowerPoint dokumentua).
3. Hurrekin hitz egingo dugu:
 - ✓ Zer gertatzen zen duela urte asko? Zer zegoen zeruan?
 - ✓ Gaua zenean, izarrek ez zuten irten nahi. Zergatik?
 - ✓ Zein irteten zen? Nola zegoen? Nola zegoen zerua izarrik gabe?
 - ✓ Nork hitz egiten zuen gau ilunetan beldur ziren hurrekin?
 - ✓ Zer eskatu zioten izarrek aingeruari, irtetera ausartzeko?
 - ✓ Zer egin zuten pertsonak, izarrek irten zitezen?
 - ✓ Zer egin dezakegu guk gaur, egunero gero eta izar gehiago atera daitezen? (lantzen ari garen gaiarekin lotutako gauzetan kontzentratu ditzakegu ekintza onak: denetarik jatea, janaririk ez botatzea, janariagatik eskerrak ematea, gure janaria Afrikako neska-mutilekin elkarbanatzea...).
4. Haur Hezkuntzako 1. mailako taldeentzat. Hurrek dagokien fitxa egingo dute. Irribarretsu eta pozik margotu behar dituzte izarrek.
5. Haur Hezkuntzako 2. eta 3. mailetakoko taldeentzat. Hurrek dagokien fitxa egingo dute. Bizitzeko beharrezkoak diren elikagaiak margotu behar dituzte, eta zuriz utziko dituzte beharrezkoak ez direnak (gozokiak, izozkia, etab.).
6. Ondorioak.

2. Jarduera: Goseak min egiten du

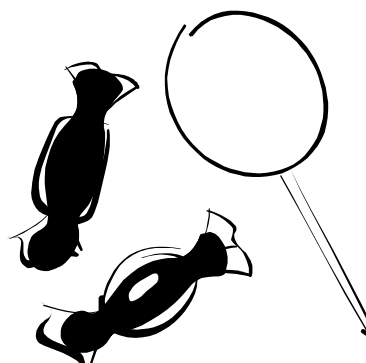
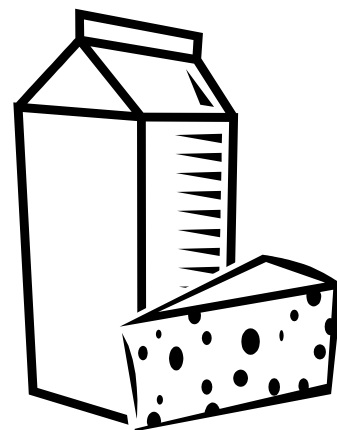
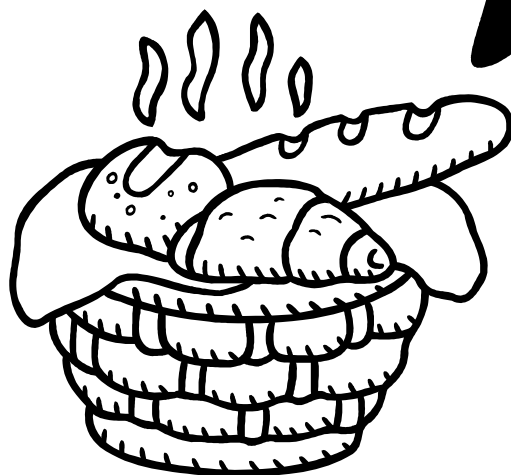
MARGOTU POZIK DAUDEN IZARRAK

2. Jarduera: Goseak min egiten du

MARGOTU BIZITZEKO BEHARREZKOAK DIREN ELIKAGAIK

3. Jarduera: Inork goserik izan ez dezan

HELBURUAK

1. Hurrei Boli Kostako errealitatearen berri ematea. Horretarako, azalduko zaie Emakumeen Kooperatibak zer nahi duen: beren familiei jaten eman.
2. Neska-mutilen elkartasun afektiboa eta ekonomikoa sustatzea, Boli Kostako emakumeekiko.

EDUKIAK

1. Boli Kosta Afrikako herrialdea da, eta han, duela gutxi arte, gerran izan dira.
2. Afrikako herrialde askotan bezala, biztanle guztientzat janaria lortzeko arazoak dituzte. Batzuetan euririk egiten ez duelako, beste batzuetan gerran daudelako eta beren lurretatik ihes egin behar dutelako, beste batzuetan familiako helduak gaixorik daudelako eta sorora lan egitera joan ezin direlako, beste batzuetan dirurik ez dutelako... Beti dute elikatzeko zailtasunen bat.
3. Boli Kosta, hainbat emakume elkartu egin dira, lurra lantzeko, elikagai onak ekoizteko eta beren familiei jaten emateko. Anakardoak ekoiztu nahi dituzte. Oso elikagai gozoa eta osasungarria dira anakardoak.
4. Emakume horiek gure laguntza behar dute makinak erosteko. Makinei esker, errazago egingo dute beren lana.
5. Gure diruari, oroimenari eta otoitzei esker, egunero jaten lagundu ahal diegu familia horiei.

LAN EGITEKO PROPOSAMENA

1. Anakardo batzuk erakutsiko dizkiegu haurrei. Haiekin egingo dugu berba:
 - ✓ Ezagutzen duzu elikagai hau? Probatu duzu inoiz?
2. Anakardoak banatuko ditugu taldeko neska-mutilen artean.
 - ✓ Nolakoa da elikagai hau? Gustatzen zaizue?
3. Taldeari azalduko diogu elikagai hori non ekoizten den.
4. **Anakadoa** PowerPoint dokumentuaren bidez, haurrei azalduko diegu Boli Kostako emakumeek zer-nolako lana egin behar duten beren familiek anakardoak jan ditzaten. Haurrekin hitz egingo dugu:
 - ✓ Nolakoa da emakume horien lana, erraza ala zaila? Asko nekatuko dira, ala gutxi?
 - ✓ Makinarik izango balute, hobeto egingo lukete beren lana? Gehiago ekoiztuko lukete? Janari gehiago lortuko lukete? Hobeto elikatuta egongo lirateke haien familiak? Osasuntsuago biziko lirateke denak?
5. Taldeko neska-mutilei azalduko diegu Boli Kostako emakumeek laguntza eskatu digutela, anakardoak errazago ekoizteko makinak erosi behar baitituzte. Emakume horiek anakardo gehiago ekoiztu nahi dituzte, gehiago saltzeko eta, horri esker, familia gehiagori jaten emateko. Laguntzen badiegu, haien familiak ez dira goseak egongo, eta osasuntsu biziko dira.
 - ✓ Emakume horiei lagundu nahi diegu? Nola lagunduko diegu?
6. Haurrek Boli Kostako emakume bat marraztuko dute, familiarekin anakardoak jaten ari dela.

3. Jarduera: Inork goserik izan ez dezan

MARGOTU BOLI KOSTA-ko FAMILIA

4. Jarduera: Emaiezue zuek jaten

HELBURUAK

1. Kanpaina honetan zehar ikasitakoa eta bizitakoa —bai maila pertsonalean, bai talde-mailan— fedean oinarrituta ospatzea.
2. Jesusengandik gure gauzak elkarbanatzen ikastea.
3. Jainkoari eskerrak ematea, Afrikan premia duten pertsonari laguntzen dieten pertsonengatik, eta Afrikan gosearen eragina duten pertsonengatik otoitz egitea.

EDUKIAK

1. Jesusen inguruan pertsona behartsuak zeuden, gose ziren pertsonak zeuden.
2. Jesusek, berarekin zegoen jendea goseak zegoela ikusita, bihozmina sentitzen zuen, sufritu egiten zuen.
3. Jesusek ahaleginak eta bi egin zituen pertsona horien arazoa konpontzeko. Horretarako, jendea gonbidatu zuen zuena elkarbanatzera.
4. Jesusek nahi du bere lagunak garen pertsona guztiok gure gauzak elkarbanatzea. Horri esker soilik biziko gara den-denok zoriontsu.
5. Batzuetan, gure gauzak elkarbanatzea kosta egiten zaigu, baina egiten dugunean, zoriontsu eta pozik sentitzen gara. Konturatzen gara besteei ematen diegun poza askoz garrantzitsuagoa dela elkarbanatutako gauza baino.

OSPATZEKO PROPOSAMENA

1. Girotzea. Kaperaren erdian, Jesusen horma-irudi bat jarriko dugu, Afrikako haurren irudiz inguratua. Horrekin adierazi nahi dugu Jesusen kutunenak haurrak direla, eta bereziki, haurrik txiroenak.
Haur bakoitzari eskatuko diogu ospakizun horretara bere argazki bat ekartzeko.
2. Motibazioa. Jesusekin topatzera gatoz kaperara. Eskerrak eman nahi dizkiogu Kanpaina honetan ikasi ditugun gauzengatik (haurrak gonbida ditzakegu zer ikasi duten eta zer ikusi duten gogora ekartzera). Afrikan goseak dauden haurrak gogoratu nahi ditugu, baita haien amak ere, asko sufritzen baitute ezin dituztelako beti seme-alabak elikatu. Jesusek pertsona horiei laguntzeko zer egin dezakegun irakastea nahi dugu, eta haien laguntzeko indarra eta kemena ematea.
3. Hasierako abestia..
4. Jaunaren Hitzaz: **Mateo 14, 13-21** (*Emaiezue zuek jaten*)
5. Hitzaren oihartzuna. Konpartitu ahal dugu:
 - ✓ Non dago Jesús? Jende asko ala gutxi dago berarekin? Zer gertatzen zaie? Zer proposatzen dute Jesusen ikasleek arazoa konpontzeko? Jesus ondo deritzo? Zer nahi du Jesusek ikasleek egin dezaten? Denontzako janaria dago? Baten bat gosez geratu zen? Soberan geratu zen?
 - ✓ Zer irakasten digu Jesusek?
 - ✓ Zer daukagu guk elkarbanatzeko? Elkarbanatu nahi al dugu? Norekin elkarbanatu dezakegu?
6. Otoitz espontaneoak. Hurrei lagunduko diegu Jesusi eskatzen, dutena elkarbanatu ahal izateko. Eta Afrikan goseak dauden haurrengatik otoitz egiten ere lagunduko diegu.
Keinua: Haur bakoitzak, bere otoitza egitean, bere argazkia utziko du Afrikako haurren irudien ondoan. Horren bidez, bera ere Jesusen laguna izan nahi duela adierazten du, bai eta Jesusen lagunaren laguna izan nahi duela ere; hau da, haurrik pobreenen laguna izan nahi duela. Otoitzaren amaieran, Jesusen lagunaren taldea handitu egin dela ikusiko dugu, eta orain Jesusengandik hurbilago gaudela ospakizunaren hasieran baino.
7. Gure Aita.
8. Amaierako abestia.
9. Azken bedekazioa.

Otoitza egiteko

Eskerrik asko, Jesus

Eskerrik asko, Jesus, lurragatik janaria ematen dizkigulako.
Eskerrik asko, Jesus, familiarengatik, egunero jaten ematen digulako.
Eskerrik asko, Jesus, osasuntsu gaudelako.
Eskerrik asko, Jesus, maitasunez zaintzen gaituzulako.

Gosea pairatzen duten umeen alde

Jesus, triste gaude
Munduan neska-mutil asko gosea izaten dutelako.
Jesus, triste gaude,
janaria ez izateagatik neska-mutil asko hiltzen direlako.
Jesus, irakatsi elkarbanatzen
inor gosez ez hiltzeko.
Jesus, janaria zaintzen irakatsi.

Afrikako amen alde

Jesus, Afrikako amek asko sufritzen dute
seme-alabentzat janaririk ez dutelako.
Jesus, Afrikako amek negar egiten dute
seme-alabek gosea izaten dutelako.
Jesus, ama horiei langundu nahi diegu.
Jesus, ama horiek zoriontsuak izan daitezela nahi dugu
Jesus, lagundu partekatzerara.
Jesus, lagundu eskuzabalak izatera.

Misiolarien alde

Eskerrik asko, Jesus, misiolariengatik.
Eskerrik asko, Jesus, behartsuei laguntzen dieten pertsonengatik.
Eskerrik asko, Jesus, janaria partekatzen duten pertsonengatik.
Eskerrik asko, Jesus, pobreen aldeko otoitza egin duten pertsonengatik.
Eskerrik asko, Jesus, zu bezalakoak diren pertsonengatik.

Saski-naskia

SALAKETA : Lokatza jaten dute bizitzeko

Haitin, zenbait familiak lokatz-gailetak besterik ez dute jateko.
Merkatuan erosten dituzte, hiru zentimo euro bakoitza.
Hasieran buztina erabiltzen zuten, baina bukatu zen.

Cajenunes-ek, 11 urte, burua hutsik uzten du, funtsean lokatzez eginiko gaileta irentsi baino lehen. La Saline merkatuan erosi zuen. Ordu luzetan kendu ezinik izango du bere zaporea ahoan. Bere esklerotikoa horixka da. Zimurtxoak ditu begien azpian, bere adinari ez dagozkionak. Cité Soleil (Puerto Principe, Haiti) auzo guztiz txiroaren horma baten kontra jartzen da eta lurrez betetako mingaina erakusten du. Espontaneo, pikaro, mingarria. Jakin gabe, munduari erakusten dio zer daukan jateko. "Ez dauka gustu txarra. Gosea arintzen dit", esaten du kreoleraz.

Fort Dimanche izeneko kartzela zahar abandonatuan, Chante-k, 19 urte, eta bere lagunek Cajenunes-ek jan dituen pastak prestatzen dituzte. Euren lanaldia goizaldeko 4:30ean hasten da. Osagaiak upel handietan isurtzen dituzte. Lokatza, gatza eta kalitate baxuko barazki-gantza irabiatzen dituzte. Chante-k eskerreko besoarekin eusten dio bere haurtxoari.

Prozesuak antz handiagoa dauka adreilu-fabrika batean erabiltzen denarekin gozogintzan erabiltzen denarekin baino. Artisauak euren lana sikatzen uzten dute teilatuko zabaltzan. Olatak sei bider hamabiko lerrotan jartzen dituzte. Kalkulu arin batean 3.000 inguru zenbatu daitezke. Horrela egunero. Nondik ateratzen dute lokatza? Lehenago buztin jangarri bat erabiltzen zuten. Baina kontsumo handiak prezioak disparatu ditu. 12 hilabetetan %30 igo da eta jada ez da erabiltzen. Hiriaren ingurumarietan pilatzen den lurra erabiltzen da, zabortegeien ondokoa. Orea bera pozoia da. Toxiko eta parasito ugari dauzka (hala nola Ancylostoma duodenalea, zeinak hazkunderaren eta garapen intelektualaren atzerapena sortzen baitu umeengan).

Gailetak prest daudenean La Saline merkatuan zabaltzen dira (bertan saldu ziren enkantean Amerikako lehenengo esklaboak). Azpil handitan erakusten dituzte. Hiru ale bost gourdetan edo bederatzi zentimo euro. Familia ugarik jaten dituzte. Hiru aldiz egunean. Ezin dute oinarritzko jangaien prezioak ordaindu. Gizaki hauek eguneko 15 zentimo baino gutxiagorekin bizi dira. Euren pastatxoak hartzen dituzte eta zati txikitari jan. Gosarian hasi eta hurrengo jatordura arte. Arratsean, saltzaileek saldu ez dituzten gailetak biltzen dituzte.

Miseria honen azken maila agertzen da: Ale oso bat erosi ezin dutenak zatien eske dabilta. Hondar horiek jaten dituzte, zalantzati, eskuak bildurik. Distantziatik, euren siluetek otoi-tza baten antza dute.

San Francisco, 12A-3º
48003 - BILBAO
mision-bi@terra.es